

Webinar Raamwerk Biodiversiteit 2.0

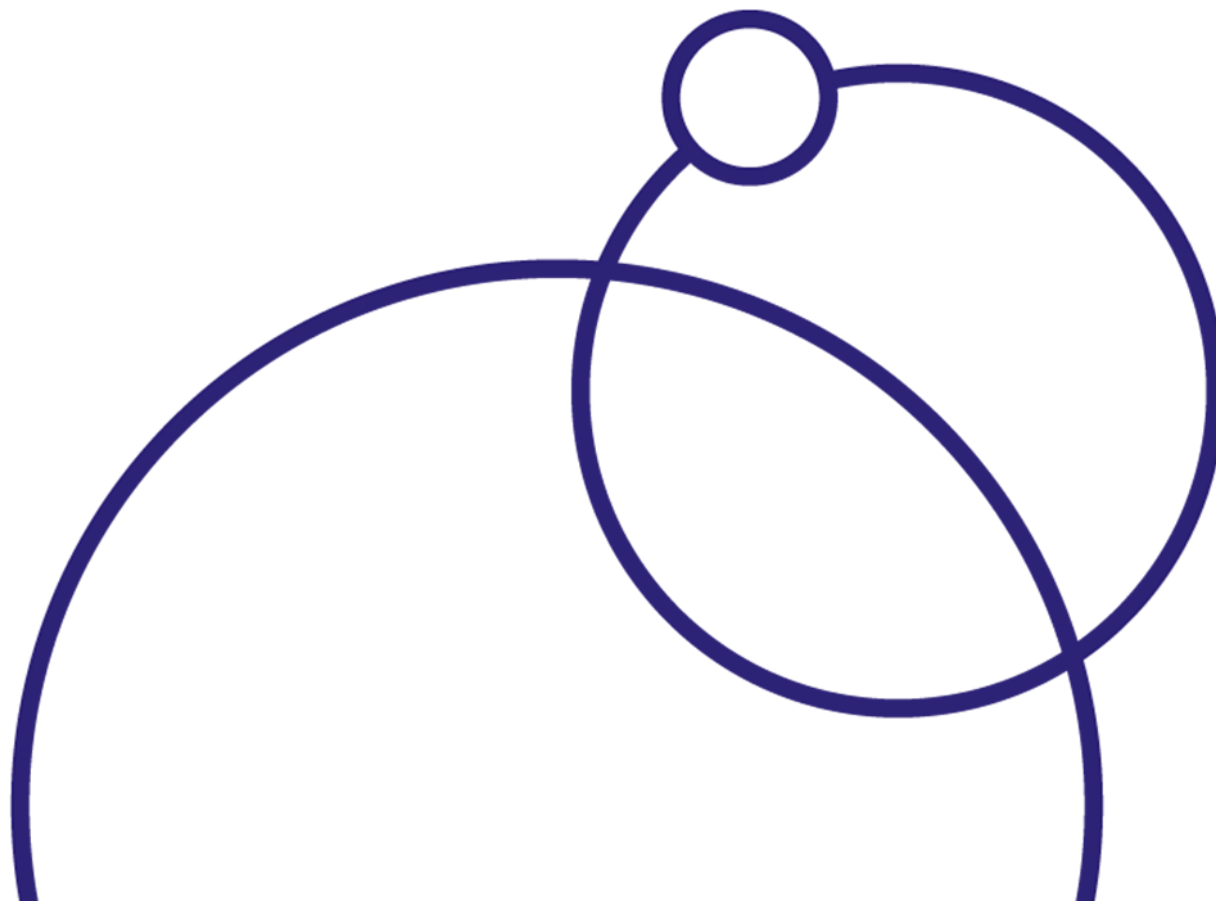
21 januari 2025

Programma

Wat	Wie	Onderwerp	Start
Welkom	Ronald Hiel – Deltaplan Biodiversiteitsherstel host	Toelichting programma	10.00
Openingswoord	Tessa van der Wijngaart – STOWA	Het belang van biodiversiteit voor de waterschappen	10.05
Aanleiding & proces	Kernteam Raamwerk Biodiversiteit 2.0 – Ronald Hiel	Een toelichting over de totstandkoming van het raamwerk biodiversiteit 2.0	10.10
Nieuwe aspecten raamwerk 2.0	Hidde Hofhuis – Schuttelaar & Partners	Een toelichting op de nieuwe groene effectindicatoren	10.15
Praktijkcase	Bart Schaub - Hoogheemraadschap Rijnland	Vertaling van het Raamwerk naar de dagelijkse praktijk: Rijnlands Monitoring Strategie	10.30
Praktijkcase	Richa Nanne - Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Van Raamwerk naar Praktijk: Monitoring bloemrijke dijken	11.00
Discussie	Ronald Hiel	Hoe geven we vervolg aan het Raamwerk biodiversiteit 2.0?	11.30
Afsluiting	Ronald Hiel		12.00

➔ **Aanleiding en proces**

Korte introductie totstandkoming

Aanleiding en achtergrond Raamwerk 1.0

In 2022 in opdracht van de Werkgroep Biodiversiteit van de Unie van Waterschappen

Door Naturalis, NIOO-KNAW en Schuttelaar & Partners ontwikkeld.

Sluit aan op de methodiek ontwikkeld in o.a. het Deltaplan Biodiversiteitsherstel.

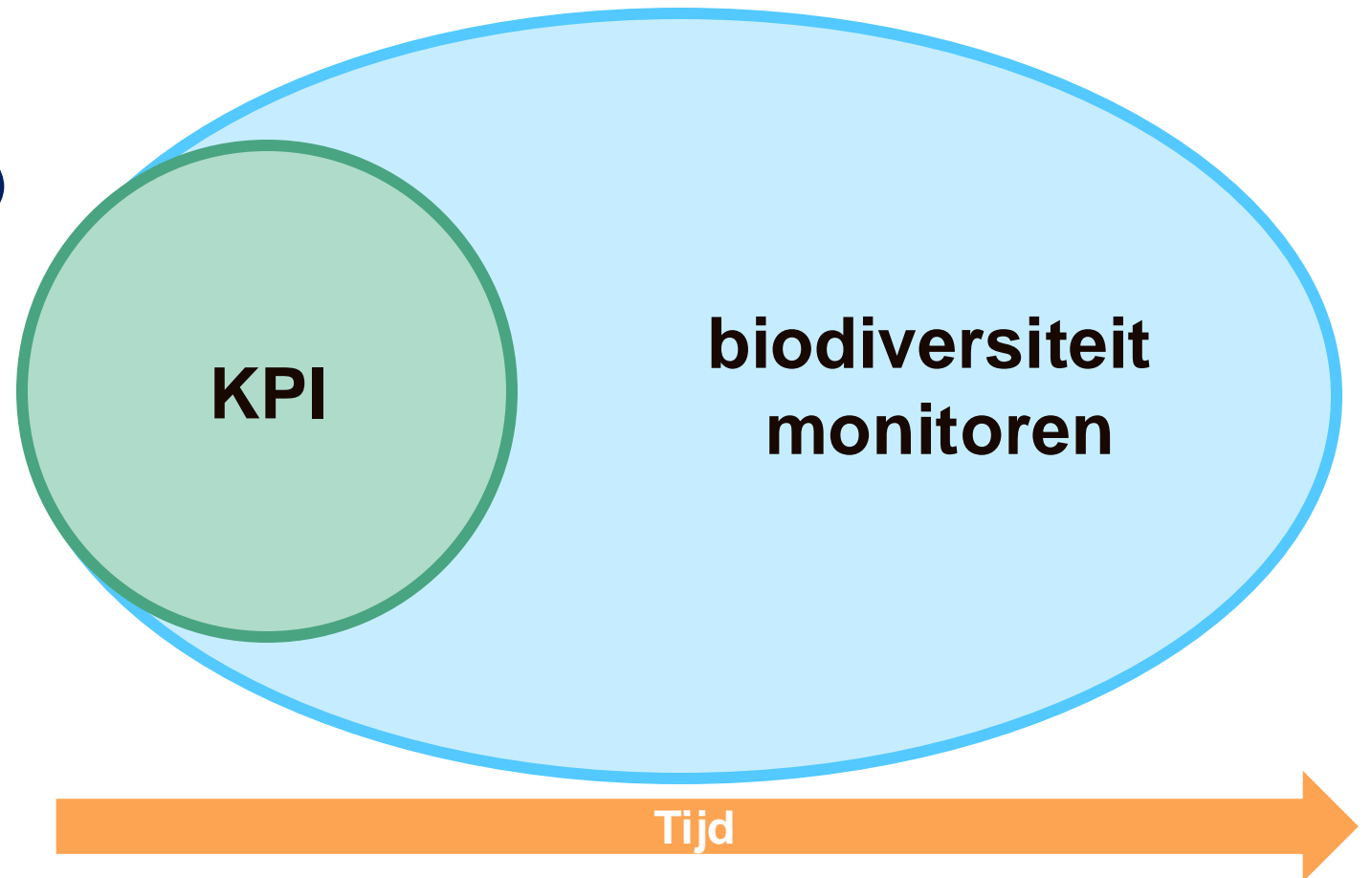
Opzet monitoring Deltaplan Biodiversiteitsherstel

Versnelling biodiversiteitsherstel door:

KPI's (Kritische prestatie-indicatoren)
[korte cyclus, snel resultaat meten]

+

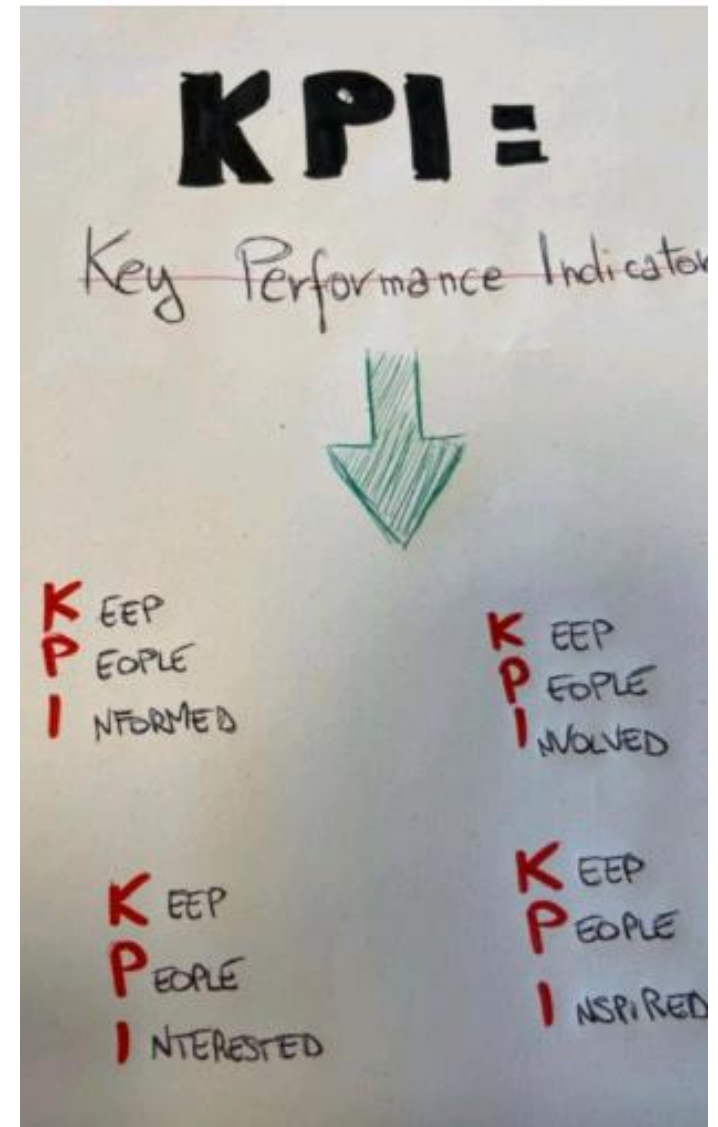
Biodiversiteit monitoren
[langere cyclus, langzaam resultaat]

Korte introductie totstandkoming

Kritische prestatie-indicator:

- Indicator om prestatie van grondgebruiker ten opzichte van specifieke doelen te meten.
- KPI's geven hiermee handvatten om...
  - ... direct en effectief aan de slag te gaan,
  - ... intern (richting bestuur, beslissers, collega's) en extern (burgers, (samenwerkings)partners) te communiceren over deze prestaties.

Opbouw raamwerk

Onderwerpen:

Type KPI's:

- 1. **Beleidsindicatoren** – verankering in beleid
- 2. **Maatregelindicatoren** – monitoren of maatregelen uitgevoerd worden
- 3. **Effectindicatoren** – zijn de maatregelen effectief?
  - Worden randvoorwaarden voor biodiversiteit gemaximaliseerd?
  - **Hoe reageren specifieke soorten ?**

Uit position paper 'Biodiversiteit: Waterschappen aan de lat' (2020)

Tabel A: Raamwerk Biodiversiteit binnen de waterschapsdomeinen, v1.0

Het raamwerk bestaat uit indicatoren gericht op beleid, maatregelen, en effect. Effectindicatoren zijn daarbij opgedeeld in 'groene' indicatoren (groen-gekleurde cellen in het raamwerk), waarbij focus ligt op effectmonitoring van biodiversiteit, en 'grijze' indicatoren (grijs-gekleurde cellen in het raamwerk) in de vorm van KPI's, waarvan focus ligt op

uitvoering maatregelen en randvoorwaarden. Sturing ligt op uitvoering maatregelen en randvoorwaarden, aangegeven met vetgedrukte tekst. Dit omdat indicator- en doelsoorten voor biodiversiteit vaak nog niet geïdentificeerd zijn; deze kennislacunes worden aangegeven met grijze tekst. KPI's, drempel-, en streefwaarden worden samengevat in Tabel B. Zie voor nadere handvatten en richtinggevende effectmonitoring en biotische indicatoren Tabel C.

Thema Biodiversiteit Waterschappen	Onderwerp (voortkomend uit pressures)	Indicatoren gericht op			Gerelateerd waterschapsdomein/monitoring advies				
		Verankering in beleid	Maatregelen	Effect:	Wateren	Oevers	Dijken	Terreinen	Landschaps-breed
Focus monitoring op?		Focus op			Overzicht streef en drempelwaarden onderstaande indicatoren in Tabel B, en aanvullende effectmonitoring in Tabel C.				
Proces (I Biodiversiteit inzichtelijk > monitoring toestand, trend en effect van maatregelen; II Wat is je handelingsperspectief en wat ga je doen (aanpak/maatregelen))									
Doelen position paper UvW	Waarom?	I.1 Visie en strategie ontwikkelen over biodiversiteit t.a.v. waterschapsdomeinen	I.2 Monitoring uitvoeren over toestand, trend en effecten van maatregelen van biodiversiteit aquatische en terrestrische waterschapsdomeinen	I.3 Biodiversiteit/Bas (we hebben kennis over kenmerkende- en iconsoorten in de waterschapsdomeinen)			X	X	X
Uitvoering (tactisch/operationeel)	Wat?	II.1 Beleid maken m.b.t. doelen position paper gericht op versterken biodiversiteit (A-C) en mitigeren negatieve impact (D-G)	II.2 Maatregelpakket bepalen m.b.t. doelen position paper gericht versterken (A-C) en mitigeren (D-G)		X	X	X	X	X
Uitwerking (hoe) naar onderwerpen en indicatoren m.b.t. handvatten									
	A. Gebiedseigen ecologische waterkwaliteit	A.1 Ecologische waterkwaliteit opgenomen in beleid, met in acht name van gebiedseigenheid (1)	A.2 Maatregelen om gebiedseigen ecologische waterkwaliteit te realiseren (2)	A.3 Aanwezigheid gebiedseigenheid	X	X			
	B. Realiseren van lauwgroen Netwerk in verbindingen via samenwerkingsverbanden en verwildering	B.1 Realiseren van Blauwgroen netwerk en mogelijkheid tot verwildering opgenomen in beleid/programma, en geborgde samenwerkingsverbanden (1)	B.2 Maatregelen om verbindingen, samenwerkingsverbanden, en verwildering te realiseren (2)	B.3 Gerealiseerde verbindingen/samenwerkingsverbanden/verwildering (4) B.3. Aanwezigheid beschermde/indicatorsoorten					X

THEMA

Community of Practice

- Een van de aanbevelingen van het Raamwerk Biodiversiteit uit 2022 was om een Community of Practice (CoP) op te richten waarbinnen praktijkervaring kon worden opgedaan met het toepassen van het raamwerk en de voorgestelde KPI's.
  - In samenwerking met de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is deze opgericht.
-

Community of Practice

- In 2023 zijn leden van de CoP aan de slag gegaan met de indicatoren uit het raamwerk om tot een aanscherping van de eerste versie van het Raamwerk Biodiversiteit uit 2022 te komen en toepassing in de praktijk te onderzoeken.
- De CoP is vijf keer bij elkaar gekomen. Daar zijn de verschillende onderwerpen uit het Raamwerk Biodiversiteit tegen het licht gehouden, casussen uit de praktijk zijn ingebracht en de aanscherpingen zijn uiteindelijk getoetst bij experts op het gebied van biodiversiteitsmonitoring.

RAAMWERK BIODIVERSITEIT 2.0
Indicatoren voor biodiversiteit
bij de waterschappen

2024
25

